

Mokyklų pasirengimo diegti atnaujintas pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo bendrąsias programas veiklos tyrimas

DR. SERGEJUS NEIFACHAS
DR. GIEDRĖ SLUŠNIENĖ
DR. TOMAS BUTVILAS
2022



Pranešimą rengė
direktoriaus pavaduotoja ugdymui
Lina Bartkevičienė
2023-02-10

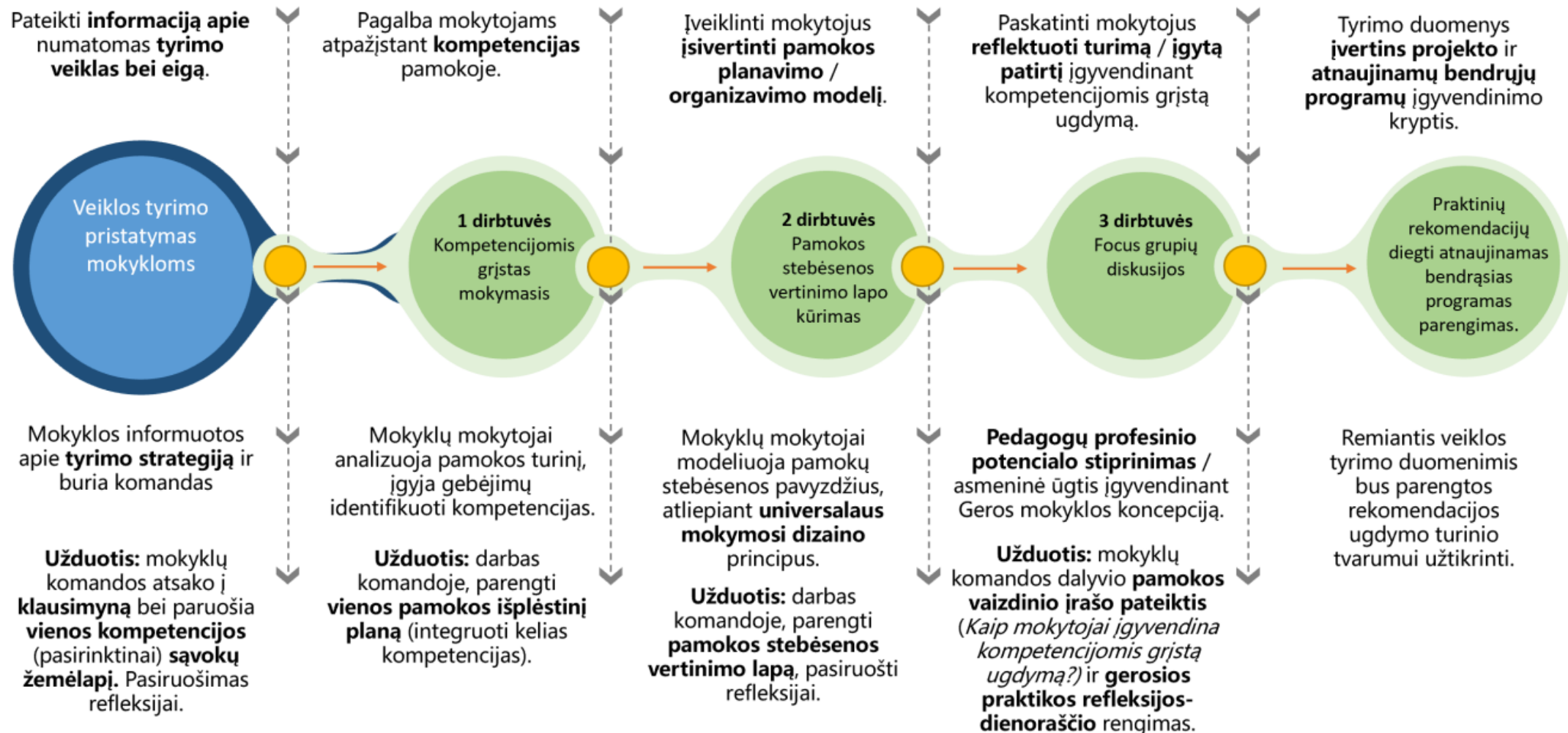


Ugdymo turinio atnaujinimas



- *Ugdymo turinio atnaujinimas* – išskirtinai sudėtingas ir daugialypis procesas, parodantis tiek visos visuomenės raidą ir pažangą apskritai, tiek visuomenės gyvenimo pokyčius bei **siekį sukurti tobulesnę ir efektyvesnę žinių visuomenę.**
- Šio proceso poveikis ypač akivaizdus *ugdymo programose*, realizuojamose bendrojo ugdymo mokyklose.
- *Kompetencijomis grįstas mokymasis*, kaip šiuolaikinės didaktikos fenomenas, nagrinėjamas **į mokinį orientuoto mokymosi kontekste kaip gebėjimas savarankiškai veikti, nulemtas mokinio žinių, mokėjimų, įgūdžių, nuostatų, asmenybės savybių bei vertybių.**

Etapai



Kas yra gera pamoka?



- Pirmame veiklos tyrimo etape mokyklų mokytojai aktyviai diskutavo mokymo(si) pamokoje kaitos klausimu. Apklausoje dalyvavusių mokytojų klausta –***kas yra gera pamoka?*** Taip pat buvo paprašyta įvardinti tris teiginius, su kuriais asocijuojasi ***pamokos kokybė***.
- Atsakymuose dominavo šie geros pamokos kriterijai: <...> *aiškiai suformuluoti pamokos tikslai, uždaviniai, vertinimo ir įsivertinimo kriterijai, atliepiantys mokinių poreikius*; <...> *aiški ir pagrįsta pamokos struktūra*; <...> *aktyvi mokinių veikla pamokos metu*; <...> *tinkamai parinkti mokymo/-si metodai*; <...> *kai pasiekiami planuoti rezultatai*; <...> *individualizavimas ir diferencijavimas pamokos metu*; <...> *kai pamokos metu mokiniams sudaromos sąlygos įsivertinti savo patirtį*; <...> *kai pamokos metu sulaukiama grįžtamojo ryšio*; <...> *efektyvus motyvavimas pamokos metu*; <...> *palanki emocinė aplinka, santykiai pamokos metu*.

Progimnazijos mokytojų atsakymai

- Gera pamoka tokia, kai po jos mokiniai pasako: „Buvo įdomu, ar jau skambutis?!“
- Kai visos pamokos sudėtinės dalys yra įgyvendintos.
- Tai pamoka, kurioje mokiniai supranta, ko mokysis, kaip tai pasieks, jie geba dirbti savarankiškai, geba įsivertinti atliktą darbą, užduotys pritaikomos pagal mokinių gebėjimus (diferencijuojamos).
- Gera pamoka, kai mokiniai mokydami spręstų gyvenimiškas problemas, ugdytūsi šiuolaikiniam gyvenimui aktualias kompetencijas.
- Kurioje vaikai drąsiai klausia įvairių klausimų ir gauna atsakymus, jaučiasi gerbiami ir suprantami.
- Visų pirma, kai pamokoje vyrauja mokymuisi palankus mikroklimatas, tai yra, kai mokinių ir mokytojo santykiai yra nuoširdūs, šilti.



Kokių pokyčių savo pamokose mokytojai siekia? Ką reikėtų tobulinti?



- ***Ką, respondentų nuomone, pirmiausiai reikėtų tobulinti siekiant geresnės pamokos kokybės jų mokykloje?*** Tyrime dalyvavusių mokytojų atsakymuose akcentuojami: <...>*tarpdalykiniai ryšiai; <...>teorijos ir praktikos dermė; <...>patyriminis ugdymas; <...>savivaldus mokymasis; <...>mokinių įveiklinimas; <...>didesnis dėmesys refleksijai, grįžtamajam ryšiui; <...>mokinių mokymąsi skatinančios aplinkos sukūrimas; <...>santykiai ir mokinių savijauta.*
- Rezultatai parodė, kad pokyčius pamokose respondentai sieja su šiais aspektais: <...>*perteikiamų žinių ryšys su gyvenimo praktika; <...>patrauklios ir aktyvios veiklos; <...>pažangą skatinančio grįžtamojo ryšio panaudojimo praktika; <...>orientavimasis į mokinių poreikius; <...>orientavimasis į mokinių asmeninę ūgtį (savivaldis mokymasis) ir kt.*

Progimnazijos mokytojų atsakymai

- Labiau pasitikėti mokiniais ir suteikti jiems daugiau laisvės dirbti savarankiškai, skatinti juos prisiimti atsakomybę už savo mokymąsi.
- Keisčiau mokomąją medžiagą - įprastus vadovėlius, pratybas, ieškočiau naujų priemonių, kurios būtų įdomios, patrauklios, aktualios vaikui, turinys būtų artimas vaiko aplinkai.
- Leisti mokiniams dar daugiau patiems veikti, patirti, atrasti, o pati būti tik konsultante.
- Tobulinti save, kaip specialistą; sekti naujoves, analizuoti atnaujintas programas, geriau planuoti pamokos eigą.
- Aiškiai įvardinti mokiniams pamokos tikslus: ką naujo išmoks, kokias kompetencijas ugdysis ir kokius naudosis metodus ir priemones tikslams pasiekti.
- Perteikiamų žinių ryšį su gyvenimo praktika, pateikti mokiniams patrauklios ir aktyvios veiklos orientuotos į mokinių poreikius.



Į kokias kompetencijas atsižvelgiate, planuodami pamoką



- Rezultatų analizė parodė, kad buvo nemažai atsakiusiųjų, kad „atsižvelgia į visas, priklausomai nuo dalyko specifikos“.
- Mokytojai dažniausiai nurodė, kad orientuojasi į šias kompetencijas: *pažinimo; komunikavimo; kūrybiškumo; socialinė emocinė ir sveikos gyvensenos.*
- Rečiausiai mokytojų nurodomos kompetencijos buvo: <...> pilietiškumo; <...> kultūrinė; <...> skaitmeninė.

Progimnazijos mokytojų atsakymai

- Kūrybiškumą, bendrystę, tautiškumą.
- Planuojant pamoką visuomet siekiu, kad būtų ugdomos tiek bendrosios, tiek dalykinės kompetencijos. Tačiau, mano manymu, viena svarbiausių kompetencijų yra mokėjimo mokytis.
- Kiekvienoje pamokoje ugdomos skirtingos ir įvairios kompetencijos, dažniausiai ugdomos: komunikavimo, pažinimo ir emocinė, socialinė kompetencijos.
- Beveik kiekvienoje pamokoje vaikai ugdo(si) pažinimo, komunikavimo kompetencijas.
- Kiekvienoje pamokoje ugdoma pažinimo kompetencija. Šalia jos sutinkamos komunikavimo, skaitmeninė ir kūrybiškumo kompetencijos.
- Pažinimo, komunikavimo, kūrybiškumo, socialinio atsakingumo.



Kaip suprantate sąvoką „kompetencijomis grįstas mokymas“?



- Gautus rezultatus galima pailiustruoti tokiais respondentų atsakymais:
<...>kompetencijomis grįstas mokymas –žinių, gebėjimų ir įgūdžių dermė ugdymo procese.
- *Mokomųjų dalykų turinys padeda mokiniams ugdytis kompetencijas, personalizuota mokomoji veikla bei kontekstinis ugdymas skatina mokinių savarankiškumą bei augina kritinį mąstymą;*
- *Visapusiškas ugdymas, mokymasis gyvenimui, asmeninis tobulėjimas;*
- *Tai galimybė pačiam mokiniui išsikelti ugdymosi tikslus, tobulinti turimus įgūdžius, vertybines nuostatas;*
- *Kai mokytojas, planuodamas pamoką, numato, kokias kompetencijas ir kokiu lygmeniu ugdyt;*
- *Kai akcentuojamos ne mokinių žinios, bet kompetencijos, gebėjimai, vertybės.*

Progimnazijos mokytojų atsakymai

- Išmokyti mokinį prasmingai elgtis gyvenime.
- Tai prasmingas, integruotas mokymosi turinys, kai ugdomos mokinių kompetencijos. Kai akcentuojamos ne mokinių žinios, bet kompetencijos, gebėjimai.
- Tai mokymas, kurio metu ugdomos bent kelios kompetencijos vienu metu - integruotas mokymas.
- Žinios ir įgūdžiai, gebant įgytas žinias taikyti realaus gyvenimo situacijose.
- "Kompetencijomis grįstas mokymas"- mokinio paruošimas kasdieniniam gyvenimui.
- Kompetencijomis grįstas mokymas sudaro sąlygas bręsti mokiniui kaip asmenybei.

Dėl ko labiausiai nuogaustaujate?

- Laukiam konkretesnių pasiūlymų rekomendacijų dėl atnaujintų programų.
- Dėl vadovėlių, dėl žinių ir praktikos stokos.
- Kad reiks daugiau laiko pasiruošti pamokoms.
- Dėl mokinių vertinimo pagal keturis pasiekimų lygius.
- Dėl ugdymo turinio "nuleidimo" į žemesnes klases ir aukštesniojo lygio pasiekimų aprašo.
- Diferencijavimas ar individualizavimas.
- Dėl įtraukiojo ugdymo.
- Nuogaustauju dėl neaiškios ir iš anksto neparuoštos sistemos, medžiagos aiškumo.
- Dirbant ir kartu siekiant tobulėti nuogaustauti dėl atnaujintų programų nėra poreikio.



Rekomendacijos mokytojams 1



- Mokymo(si) procese svarbu laikytis **teisingumo principo**, t. y. atsižvelgti į kiekvieno mokinio individualumą. Tai reiškia, kad visiems mokiniams būtų **skiriami ne vienodi mokymosi uždaviniai, o stengiamasi, kad mokymo(si) procesas suteiktų kiekvienam mokiniui tai, ko jam reikia**, kad pasiektų bendrą tikslą.
- Kompetencijomis grįstas mokymas yra ne vieno mokytojo atsakomybė, o visos mokyklos bendruomenės. Rekomenduotina, kad **visa mokyklos bendruomenė nusistatytų, į kokias kompetencijas bus sutelktas ypatingas dėmesys**. Kompetencijos yra ne žinių, o praktinių įgūdžių įsisavinimas, tad svarbu, kad ši nuostata atsispindėtų visoje mokymo(si) veikloje.
- Mokytojo uždavinys, kad kompetencijomis grįstame mokymo(si) procese kiekvienas mokinys galėtų at(si)sakyti į šiuos klausimus: **Ko turiu išmokti? Kaip žinosiu, kad man pavyko? Kaip būsiu vertinamas?** Tik tada, kai kiekvienas mokinys, aiškiai suvokdamas mokymo(si) tikslus ir tai, ko iš jo reikalaujama, taps atsakingu už savo mokymąsi.

Rekomendacijos mokytojams 2



- Ypatingas dėmesys **ugdymo individualizavimui**. Kompetencijomis grįsto mokymosi procese mokiniai turi suvokti, kiek laiko jie turi savarankiškai atlikti užduotis iki tol, kol bus reikalinga pagalba. Labai svarbu, kad **pedagogai padėtų mokiniams išnaudoti savo stiprybes, o ne vien akcentuotų silpnybių koregavimą**. Kiekvienas mokinys turėtų judėti „meistriškumo link“ unikaliu (bet vienodai veiksmingu) keliu. Ši individualizuota mokymosi patirtis suteikia kiekvienam mokiniui vienodas galimybes patirti sėkmę.
- Rekomenduotina, kad pedagogai kiekvienam mokiniui suteiktų individualius nurodymus ir grįžtamąjį ryšį. **Mokiniai turėtų būti mokomi remiantis jų jau turimomis žiniomis ir įvairiais būdais**, pvz., per praktiką, dialogus ir diskusijas, projektinius darbus ir kt.

Rekomendacijos mokytojams 3



- Pedagogai **klasės aplinką turėtų paversti skatinančia tyrinėti** (pvz., erdvė mokinių klausimams; erdvė tyrimams – mini laboratorija; inžinieriaus kampelis; gyvosios gamtos kampelis ir pan.).
- Siekdami įgyvendinti kompetencijomis grįstą mokymo(si) modelį pedagogai turi skirti daug laiko **tarpusavio bendradarbiavimui ir tėvų įtraukimui į mokymo(si) procesą**.
- **Skatinti mentorystės idėją**, pvz., atliekant projektus bendradarbiauti tarpusavyje gali ne tik mokiniai, bet ir kiti dalykų mokytojai.
- Rekomenduotina skatinti mokinius **mokymosi patirtį naudoti ir už mokyklos ribų**, pvz., analizuojant problemą klasėje, galima mokinių klausti, ką darytum, jei tai būtų susiję su tavimi, tavo aplinka, namais.
- Tyrimais įrodyta, kad 50 proc. faktų, kuriuos dabar mokosi mokiniai, nebebus aktualūs ateityje, tad labai svarbu mokytis ne tik ieškoti informacijos, bet ir **kritiškai ją vertinti, rūšiuoti, atrinkti**.

Kompetencijomis grįstame mokymo procese kiekvienas mokytojas turėtų kelti sau šiuos klausimus 1



1. **Žodinė ir rašytinė komunikacija:** Ar suteikiate mokiniams galimybę rašyti ir kalbėti jų „autentiška“ kalba? Ar ugdydami kalbą atsižvelgiate į mokinių norus ir interesus?
2. **Kritinis mąstymas:** Ar skatinate mokinius daryti visiškai naujus dalykus, kurių jie niekada nedarė? Ar skatinate ne tik mokinius, bet ir save susipažinti su naujais dalykais? Ar skatinate mokinius klausinėti ir uždavinėti jiems įdomius ir aktualius klausimus?
3. **Bendradarbiavimas:** Ar skatinate mokinių kontaktinį ir virtualų bendradarbiavimą?
4. **Smalsumas ir vaizduotė:** Ar skatinate ir palaikote mokinių smalsumą? Ar skatinate mokinius asmeniškai „prisiliesti“/atskleisti savo individualumą mokymosi procese?
5. **Iniciatyva:** Ar skatinate mokinius rizikuoti ir imtis iniciatyvos mokymosi procese? Ar skatinate mokinius atlikti prasmingus darbus?
6. **Lankstumas:** Ar Jūs pats priimate pokyčius kaip natūralų procesą? Ar skatinate tai daryti savo mokinius? Ar Jūs ir Jūsų mokiniai esate lankstūs? Ar kartu su savo mokiniais naudojate skirtingas problemų sprendimo strategijas?

Kompetencijomis grįstame mokymo procese kiekvienas mokytojas turėtų kelti sau šiuos klausimus 2



7. Optimizmas: Ar skatinate mokinių požiūrį „aš galiu“? Ar supažindinate mokinius su skirtingomis sėkmės istorijomis?

8. Savireguliacija: Ar ugdote mokinių metakognityvinius įgūdžius? Ar skatinate mokinių asmeninę motyvaciją? Ar skatinate mokinius reflektuoti ir įvertinti savo mokymąsi?

9. Empatija: Ar skatinate mokinius nagrinėti reiškinius remiantis įvairiomis perspektyvomis ir nuomonėmis? Ar skatinate mokinių empatiją? Ar suteikiate galimybes socialinei jų veiklai?

10. Mokinių „atsparumas“: Ar skatinate mokinius suvokti, kad nesėkmės suteikia galimybę tobulėti? Ar skatinate mokinių dvasinį ir fizinį atsparumą? Ar Jūsų mokiniai suvokia, kad kiekvienas iš jų yra svarbus?

11. Išvermė: Ar suteikiate mokiniams galimybių atlikti ilgalaikius ir sudėtingus projektus? Ar padedate mokiniams suvokti, kad jų sunkus darbas atneša gerus rezultatus?

12. Ateities perspektyvos: Ar skatinate ir suteikiate mokiniams resursų siekiant svajonių? Ar padedate mokiniams suvokti jų stiprybes?

Pokyčiai mokymosi procese



- **Mokymosi tikslai:** „Vertybių, pagarbos, įvairovės skatinimas“; „Mokymasis „kaip“ vietoj „ko“; „Naujas turinio ir kompetencijų balansas; „Mokymasis apie kultūrą: sava kultūra, kitų kultūra“
- **Mokymosi būdai:** „užduotimi valdomas mokymasis“; „mokymasis darant“; „interaktyvus mokymasis“; „dalykų išmanymas, ne tik informacija“; „praktinis, ne tik abstraktus mokymasis“
- **Mokymosi vaidmenys:** „sumažėjusi hierarchija“; „mokiniai kuria savo žinias individualiai, konsultuojami mokytojo“; mokytojai yra moderatoriai“; „mokytojai nėra informacijos savininkai“
- **Į mokinį orientuotas mokymasis:** „mokymasis labiau individualus“; „labiau atsižvelgiama į individualią pažangą“; „konstruktyvus mokymasis“; „specialiai pritaikytas mokiniams“.
- **Mokymosi erdvės:** „aukštųjų technologijų aplinka“; „IKT visur, ne tik mokykloje“; „mobilių technologijų“; „iPad-ai kiekvienam besimokančiajam“; „atviras visuomenei mokymasis“
- **Mokymosi sąsajos:** „globalus mokymasis“; „įtraukiantis vietos bendruomenę“



Rekomendacijos mokytojams 1.



- *Visi ugdymosi dalyviai yra lygūs.* Lygybė nereiškia, kad kiekvienam mokiniui suteikiama to paties, kaip ir visiems kitiems. Vietoj to, tai reiškia, kad kiekvienam mokiniui suteikiama tai, ko reikia, kad būtų pasiektas tas pats galutinis tikslas. Kompetencijomis pagrįstas mokymasis taip pat padeda sukurti įtraukią kultūrą, kurioje visi mokiniai jaustųsi saugūs ir gerbiami.
- *Ugdymosi erdvėse akcentuojamos išmatuojamos kompetencijos,* padedančios ugdyti įgūdžius, padėsiančius visą likusį gyvenimą. Kompetencijos turi būti iš anksto apibrėžtos ir kiekvienam mokiniui nustatomos kaip mokymosi tikslai. Užuoť vien tik tikrinant pagrindines žinias, kompetencijos sutelkiamos į praktinį mokinio dalyko supratimą. Šios kompetencijos gali būti pagrįstos: a) suprantant pagrindines sąvokas; b) gebant pritaikyti žinias reikšmingoms problemoms spręsti; c) įvaldant atitinkamus / specifinius įgūdžius.
- *Skaidrumas / aiškumas* visuomet padeda ugdytiniams prisiimti atsakomybę už savo pasiekimus. Koks galutinis kiekvieno mokinio konkrečioje pamokoje tikslas? Mokymosi tikslai, kurie keliami atskirai pamokai (o ir visai mokyklai), turi būti aiškūs ir mokiniams, ir jų tėvams / globėjams. Kompetencijomis grįštoje švietimo sistemoje mokiniai, pradėdami pamoką, supranta šiuos tris dalykus: a) ko jiems reikia išmokti; b) kaip apibrėžiamas meistriškumas / gebėjimo lygis; c) kaip jie bus vertinami.
- *Individuali pagalba* Kompetencijomis pagrįštoje ugdymo aplinkoje mokiniai turėtų turėti sistemą, kad suprastų, kiek laiko jie turėtų dirbti su problema prieš prašydami pagalbos ir kada pamokos metu gali kreiptis į mokytoją.

Rekomendacijos mokytojams 2.



- *Pažangos vertinimas*. Vertinimai būna įvairių formų.
 - a) formuojantys vertinimai. Šie vertinimai padeda mokytojams nustatyti, kur kiekvienas mokinys yra mokymosi procese, ir prireikus pakoreguoti mokymą. Formuojantis vertinimas suteikia mokytojams galimybę prisitaikyti realiuoju laiku, aiškiai nustatant pagrindines sritis, kuriose mokiniai turi tobulėti.
 - b) autentiški vertinimai. Dar vienas puikus būdas parodyti savo meistriškumą, kad mokiniai perimtų savo žinias ir pritaikytų jas realiose situacijose. Be to, mokiniai įgyja įgūdžių, kurių jiems prireiks netolimoje ateityje.
 - c) skaitmeninio turinio vertinimas. Naudojant technologijas pamokoje, vertinimas tampa daug lengvesnis. Daugelis klasės programinės įrangos apima vertinimą ir pažangos ataskaitas, kurios padeda mokytojams tiksliai matyti, kur kiekvienas mokinys yra mokymosi procese.

Pamokų planų kūrimas, stebėjimas ir vertinimas



- Šiuolaikiniam mokytojui nepakanka gerai suplanuoti pamoką / ugdomąją veiklą, kad ugdymas būtų kokybiškas, o jo rezultatai atitiktų pasiekimų lygius. Būtina pagal mokymosi situaciją lanksčiai modeliuoti ugdymo procesą – **pamoką** – kad būtų tinkamai įgyvendinamas **pamokos planas** ir reaguojama į spontaniškai kilusias mokymo(si) galimybes bei **mokinių poreikius, interesus**. Bene pati svarbiausia mokytojo pedagoginės veiklos sritis yra **išmokti tinkamai planuoti ugdymo procesą pagal atnaujintas kompetencijas**, siekiant jo prasmingumo, kūrybiškumo, veiksmingumo, rezultatyvumo.
- Šiuolaikinės **pamokos kokybė** labiausiai priklauso nuo **mokytojo gebėjimo** sudominti ir įtraukti mokinius, skatinti ir palaikyti jų aktyvumą, gebėti pamoką pritaikyti prie jų mokymosi galimybių, išvelgti mokymosi kontekstą, kylančias problemines situacijas ir laiku surasti sprendimą, todėl mokytojui svarbu pažinti mokinius, taikyti įvairias mokinių pažinimo strategijas. Taigi svarbu išmokti **modeliuoti kompetencijomis grįsto mokymo(si) planavimo ir įgyvendinimo ciklą**: planavimas – mokymasis – reflektavimas.

Pamokos planavimo turinio struktūros kaita



Pamokos planavimas



Pamoka – tai gerai apgalvotas veiksmų planas, kuris atspindi, kaip perprantama mokymosi programa, mokinio gebėjimai, tai, ką mokiniui reikia dar sužinoti, ir būdai, kaip mokinys ir mokytojas vertina sėkmę.

PLANAVIMO ESMINIAI ŽINGSNIAI

- Rengiant pamokos planą, pirmiausiai apmąstoma, kokių BP nurodytų rezultatų bus siekiama: kokie dalyko pasiekimai bus pasirenkami?



Pamokos planavimas



Bendri pamokos aspektai:

Pamokos tema / problema / klausimai:

Mokymosi uždavinys:

Ugdomos kompetencijos:

Tarpdalykiniai ryšiai:

Tarpdalykinės temos:

PROCESAS:

PAMOKOS REFLEKSIJA:

PLANAVIMO ESMINIAI DALYKAI

- **Antrasis etapas rengiant pamokos planą yra mokymosi uždavinio numatymas.**
- **Uždaviniai** keliami mokiniui. Jie turėtų rodyti dalyko ir kompetencijų turinį.
- Uždaviniai turėtų būti **konkretūs, pasiekiami, išmatuojami**, tinkami tam tikrai mokymosi situacijai. Uždavinius kelti orientuojantis į **konkretų rezultatą**.

PAVYZDŽIAI: 5 KLASĖ

Iš įvairių šaltinių parenka informacijos apie gimtąjį miestą ir nagrinėja pasirinkto paminklo (gatvės) istoriją



KOMPETENCIJŲ TURINYS:

*Iš įvairių šaltinių parenka informacijos apie gimtąjį miestą ir **nagrinėja** pasirinkto paminklo (gatvės) istoriją*

DALYKO TURINYS:

*Iš įvairių šaltinių parenka informacijos apie **gimtąjį miestą** ir nagrinėja pasirinkto **paminklo (gatvės) istoriją***

APIBENDRINIMAS: IŠ DALYKO EINAME Į KOMPETENCIJŲ TURINIO RAIŠKĄ



PLANAVIMO ESMINIAI ŽINGSNIAI

- KOKIOMS KOMPETENCIJŲ SRITIMS UGDYTI SKIRTI UŽDAVINIAI?

3 žingsnis

UŽDAVINIŲ TURINYJE ATPAŽIŠTAME PLĖTOJAMAS KOMPETENCIJAS

PAŽINIMO KOMPETENCIJA

Nagrinddami tam tikrus paminklo istorijos aspektus gilinasi į gyvenamosios vietos (gatvės) istoriją.

KŪRYBIŠKUMO KOMPETENCIJA

Kuria istorinį pasakojimą.

KOMUNIKAVIMO KOMPETENCIJA

Mokosi argumentuoti savąjį istorijos supratimą.

KULTŪRINĖ KOMPETENCIJA

Suvokia kultūrinio paveldo reikšmę, mokosi jį puoselėti

SOCIALINĖ, EMOCINĖ IR SVEIKOS GYVENSENOS KOMPETENCIJA

Nagrindžia istorinių asmenybių poelgius, charakterio bruožus.

PILIETIŠKUMO KOMPETENCIJA

Įvardija istorinių įvykių taikius sprendimo būdus ir pateikia pavyzdžių iš valdovų gyvenimo.

SKAITMENINĖ KOMPETENCIJA

Ieško duomenis, informaciją ir turinį apie miesto istoriją, naudodamasis paprasta paieška skaitmeninėje aplinkoje

